

са по същество гражданскоправни. Разпоредбата на чл. 112г, ал. 1, т. 2 ЗЕЕЕ във връзка с неизпълнение на задълженията, които налага глобата по чл. 164, ал. 1, т. 4, не създава общо административно задължение за всички граждани. Тя се отнася само за тези, които желаят да се присъединят към топлопреносната мрежа и предпочитат да не плащат топлоенергията, съгласно § 69, ал. 15 ПЗРЗИДЗЕЕЕ. Това са тези потребители, чиято собственост общо е по-малка от 10 % от отопляемия обем на сградата.

Щом сам ЗЕЕЕ е дал възможност на някои граждани да ползват топлинната енергия по този начин на заплащане и не е въведено по административен път всички да получават топлинна енергия по реда на чл. 112, ал. 1, т. 2, няма основание да бъдат глобявани за това, че са предпочели възможността, която сам законът им е създал. Те не са извършили административно нарушение, поради което не следва да им се налага административно наказание.

Съдия: **Васил Гоцев**

Пенка Томчева

(в частта на чл. 164, ал. 1, т. 4 ЗЕЕЕ)

С оспорената разпоредба е предвидено административно наказание за поведение, обусловено от личната воля, респ. материални възможности на потребителите при избора им да ползват или не законово регламентираната, предлагана по договор услуга.

Характеристичните белези на административното нарушение са: 1. да става дума за деяние (действие или бездействие), което нарушава установения ред на държавното управление; 2. да е извършено виновно, и 3. да е обявено за наказуемо с административно наказание, налагано по административен ред.

В случая законът е обявил за административно нарушение бездействието на потребителите на топлоенергия, които не са сключили договори и не са монтирали в жилищата си топлоотчитащи средства в посочения срок.

В нарушение на чл. 4, ал. 2 от Конституцията, според който наред с другото е постановено конституционно изискване за гарантиране правата на личността и създаването на условия за свободно развитие, както и в нарушение на чл. 6 за равенство на гражданите и на чл. 19, ал. 2 от Конституцията за защита на потребителите, с оспорената разпоредба отнапред със самия закон се предрешава въпросът за вината, доколкото материалноправното основание за административното наказание е немонтирането на топлоотчитащите средства. С оспорената разпоредба потребителите са лишени от правото си на избор на начина на отчитане и съответно заплащане ползваната от тях топлоенергия.

Съдия: **Пенка Томчева**

30965

МИНИСТЕРСТВА И ДРУГИ ВЕДОМСТВА

МИНИСТЕРСТВО НА ИКОНОМИКАТА

ДОГОВОР

между правителството на Република България и правителството на Република Йемен за взаимно насърчаване и защита на инвестициите (Ратифициран със закон, приет от XXXIX Народно събрание на 1 октомври 2002 г. – ДВ, бр. 97 от 2002 г. В сила от 11 април 2003 г.)

Правителството на Република България и правителството на Република Йемен, наричани по-долу „договарящи страни“;

желайки да ускорят икономическото сътрудничество във взаимна изгода на двете страни;

в стремежа си да създадат и поддържат сприведливи и безпристрастни условия за инвестиции от инвеститори на едната договаряща страна на територията на другата договаряща страна;

признавайки, че взаимното насърчаване и защитата на такива инвестиции спомагат за разширяването на икономическите връзки между двете страни и стимулират инвестиционните инициативи,

се договориха за следното:

Член 1

Определения

За целите на този договор:

1. Понятието „инвестиция“ означава всякакъв вид вложение на инвеститор от едната договаряща страна на територията на другата договаряща страна в съответствие със законодателството на договарящата страна, на чиято територия е направена инвестицията, и включва по-специално, но не изключително:

а) права на собственост, ограничени вещни права върху недвижими имоти, ипотечи, залози;

б) акции, дялове, ценни книжа или други форми на участие в дружество;

в) парични вземания или исокове за изпълнение, които имат икономическа стойност, свързани с инвестицията;

г) права на интелектуална собственост, такива като определените в многостранните договори, сключени под егидата на Световната организация по интелектуална собственост, доколкото договарящите страни са страни по тях, включващи, но не ограничаващи се до авторски и сродните им права, патенти, търговски марки, търговски наименования, промишлени дизайни и права върху технологични процеси, права върху растителни видове, ноу-хау и гудуил;

д) всяко право, предоставено по силата на закон, договор или административен акт на компетентен държавен орган, включително всяко

право, свързано с концесии, при условие че не е в противоречие с инвестиционния закон и други закони в двете договарящи страни.

Инвестицията включва и увеличението на стойността на вложенията по т. „а“ до „д“.

Всяка промяна във формата, в която вложенията са инвестирани или реинвестирани, не засяга техния характер на инвестиция, при условие, че тази промяна е в съответствие със законодателството на договарящата страна, на чиято територия са били извършени инвестициите.

2. Понятието „приходи“ означава сумите, законно получени от инвестиция, като печалби, дивиденди, лихви, доходи от капитал, печалби от прехвърлянето на имущество и други правомерни доходи.

3. Понятието „инвеститор“ означава:

а) всяко физическо лице, което е гражданин на договарящата страна в съответствие с нейните закони;

б) всяка компания, предприятие, дружество, организация или асоциация, със или без статут на юридическо лице, обособена или учредена или по друг начин надлежно регистрирана съгласно законите на договарящата страна и със седалище на територията на последната.

4. Понятието „територия“ означава:

а) по отношение на Република България: държавната територия на Република България, включително териториалното море, както и континенталния шелф и изключителната икономическа зона, върху които Република България упражнява суверенни права или юрисдикция в съответствие с международното право;

б) по отношение на Република Йемен: държавната територия, върху която Република Йемен упражнява суверенитет, включително островите и териториалното море, както и изключителната икономическа зона и континенталния шелф, върху които последната упражнява своя суверенитет или юрисдикция в съответствие със своите закони и международното право.

Член 2

Насърчаване и защита на инвестициите

1. Всяка договаряща страна насърчава и защитава на своята територия инвестиции на инвеститори на другата договаряща страна и допуска такива инвестиции в съответствие със своето законодателство, като им предоставя справедливо и безпристрастно третиране и защита.

2. В случай на реинвестиране на приходите от инвестицията тези реинвестиции и приходите от тях се ползват от същата защита, както и първоначалната инвестиция.

3. Всяка от договарящите страни разглежда благоприятно и в съответствие със своето законодателство въпросите, отнасящи се до влизането, престоя, работата и придвижването на нейната територия на граждани на другата договаряща страна, които упражняват дейности, свързани с инвестиция, и на членовете на техните семейства, представляващи част от домакинствата им.

Член 3

Третиране на инвеститорите и инвестициите

1. Всяка договаряща страна в рамките на своята територия предоставя на инвеститорите на другата договаряща страна по отношение на разширяването, управлението, оперирането, поддържането, използването, притежаването и разпореждането с техните инвестиции третиране не по-малко благоприятно от това, предоставено на собствените инвеститори или на инвеститорите на която и да е трета държава, в зависимост от това, кое е по-благоприятно за тези инвеститори.

2. Всяка договаряща страна предоставя на инвестициите, направени на нейната територия от инвеститори на другата договаряща страна, третиране не по-малко благоприятно от това, предоставено на инвестициите, направени от собствените инвеститори, които инвестират в подобни дейности, или от инвеститорите на която и да е трета държава, в зависимост от това, кое е по-благоприятно.

3. Разпоредбите на ал. 1 и 2 на този член не се тълкуват като задължаващи едната договаряща страна да предоставя на инвеститорите и техните инвестиции на другата договаряща страна настоящата или бъдещата полза от каквото и да било предимство или привилегия, които може да са предоставени от първата договаряща страна на инвеститори и техните инвестиции на трета държава, по силата на:

а) участие във или асоцииране към съществуващ или бъдещ митнически съюз, зона за свободна търговия, икономическа общност, многостранно споразумение за инвестициите или подобна международна институция, както и други международни договори, водещи до такива съюзи и други форми на икономическо сътрудничество;

б) всякакво многостранно или двустранно споразумение или договореност, отнасящи се изцяло или преимуществено до данъчното облагане.

4. Всяка от договарящите страни си запазва правото да прави или поддържа в съответствие със своето законодателство изключения от националния режим на третиране, предоставен съгласно ал. 1 и 2 на този член. Всяко ново изключение обаче се прилага само по отношение на инвестициите, направени след влизането в сила на това изключение.

5. Ако разпоредбите на вътрешното законодателство на която и да е от договарящите страни или задължения по силата на настоящи или бъдещи международни споразумения, приложими между договарящите страни, или други международни договори, по които те са страни, съдържат разпоредби, било то общи или специални, предоставящи на инвестициите на инвеститори от другата договаряща страна третиране, по-благоприятно от предвиденото в този договор, такива разпоредби имат предимство пред този договор до степента, до която са по-благоприятни.

Член 4**Обезщетение за загуби**

На инвеститор на едната договаряща страна, чиито инвестиции претърпят загуби на територията на другата договаряща страна, дължащи се на война, друг въоръжен конфликт, извънредно положение или други подобни събития, се предоставя по отношение на възстановяване, обезщетение, компенсация или друго уреждане третиране не по-малко благоприятно от това, предоставено на собствените инвеститори или на инвеститори на която и да е трета държава, в зависимост от това, кое е по-благоприятно.

Член 5**Отчуждаване и обезщетение**

1. Инвестициите на инвеститори на едната договаряща страна на територията на другата договаряща страна няма да бъдат национализирани, отчуждавани или подложени на мерки, имащи същия ефект (по-нататък наричани „отчуждаване“), освен ако са предприети за особено важни държавни нужди, които не могат да бъдат задоволени по друг начин, на недискриминационна основа, по надлежен законен ред и след предварително, адекватно и ефективно обезщетение.

2. Такова обезщетение ще възлиза на пазарната стойност на отчуждената инвестиция непосредствено преди отчуждаването или преди предстоящото отчуждаване да е станало обществено известно в зависимост от това, кое от тях е настъпило по-рано, ще бъде изплатено без забавяне и ще включва цялото обезщетение, което ще бъде свободно реализуемо и свободно преводимо.

Член 6**Превод на плащания**

1. Всяка договаряща страна предоставя на инвеститорите на другата договаряща страна след изпълнението на всички техни данъчни или други фискални по рода си задължения свободен превод на:

а) първоначални и допълнителни парични суми, предназначени за поддържане или увеличаване на инвестицията;

б) доходи от инвестицията;

в) приходите, получени от общата или частичната продажба или ликвидация на инвестицията;

г) сумите, необходими за плащането на разходите, произтичащи от функционирането на инвестицията, такива като изплащане на заеми, заплащане на патенти, лицензионни такси, роялти или други такси;

д) обезщетение, платимо по силата на чл. 4 и 5 (т. е. обезщетение за загуби и обезщетение за отчуждаване);

е) възнаграждението, получено от граждани на другата договаряща страна за извършена работа или предоставена услуга във връзка с инвестициите, направени на нейната територия, в съответствие с нейните закони и разпоредби.

2. Преводите, посочени в предходната алинея, се извършват без забавяне в свободно конвертируема валута, договорена между страните, по пазарния валутен курс, преобладаващ в деня на превода на територията на договарящата страна, където е направена инвестицията.

3. На всички преводи, предмет на уреждане в този член, се предоставя в съответствие със законодателството на всяка от договарящите страни третиране не по-малко благоприятно от това, предоставено на преводите, направени от инвеститори на която и да е трета държава.

Член 7**Суброгация**

Ако договаряща страна или определена от нея агенция извърши плащане на някой от своите собствени инвеститори по силата на гаранция или договор за застраховка, дадени във връзка с инвестиция на територията на другата договаряща страна, последната договаряща страна ще признае прехвърлянето на всяко право или иск, принадлежащо на такъв инвеститор, върху първата договаряща страна или определена от нея агенция, както и правото на първата договаряща страна или определена от нея агенция да упражнява по силата на суброгация всяко такова право или иск до размер, непревишаващ правото на праводателя си.

Член 8**Разрешаване на спорове между договарящите страни**

1. Спорове между договарящите страни относно тълкуването или прилагането на разпоредбите на този договор се уреждат, доколкото това е възможно, по приятелски начин чрез преговори.

2. В случай че такъв спор между договарящите страни не бъде разрешен съгласно ал. 1 на този член в рамките на период от шест месеца от датата, на която са поискани преговорите, той може да бъде отнесен при писмено искане на някоя от договарящите страни за разрешаване пред арбитражен съд.

3. Такъв арбитражен съд се съставя за всеки отделен случай по следния начин: в рамките на три месеца от получаването на молба за арбитраж всяка от договарящите страни назначава по един член на арбитражния съд. След това тези двама членове избират гражданин на трета държава, поддържаща дипломатически отношения с всяка от договарящите страни, който по одобрение на двете договарящи страни се назначава за председател на арбитражния съд. Председателят се назначава в рамките на два месеца от датата на назначаване на другите двама членове.

4. Ако в сроковете, определени в ал. 3 на този член, не бъдат извършени необходимите назначения, всяка от договарящите страни при липса на друго споразумение може да покани председателя на Международния съд да извърши необходимите назначения. Ако председателят е гражданин на някоя от договарящите страни

или ако той/тя е възпрепятстван по някакъв друг начин да изпълни тази функция, подпредседателят ще бъде поканен да извърши необходимите назначения. Ако подпредседателят е гражданин на някоя от договарящите страни или ако той/тя е също възпрепятстван да изпълни тази функция, то следващият по старшинство член на Международния съд, който не е гражданин на някоя от договарящите страни, ще бъде поканен да извърши необходимите назначения.

5. Арбитражният съд постановява решение то си въз основа на разпоредбите на този договор, както и въз основа на общоприетите принципи и норми на международното право. Съдът определя своя собствена процедура.

6. Арбитражният съд постановява решение то си с мнозинство на гласовете. Това решение е окончателно и задължително за двете договарящи страни.

7. Всяка договаряща страна поема разходите за своя член на съда и за своето представяне в арбитражния процес. Разходите за председателя и останалите разходи се поемат от договарящите страни поравно.

Член 9

Разрешаване на спорове между инвеститор и договаряща страна

1. Всеки спор, който може да възникне между инвеститор на едната от договарящите страни и другата договаряща страна, отнасящ се до инвестиция на този инвеститор на територията на последната договаряща страна, се разрешава, доколкото това е възможно, по приятелски начин чрез преговори.

2. В случай че такъв спор не може да бъде разрешен в рамките на шест месеца от датата, на която някоя от страните по спора е поискала уреждане чрез преговори, засегнатият инвеститор може да отнесе спора за решаване пред компетентния съд на договарящата страна, на чиято територия е била извършена инвестицията.

3. В случай на спорове по отношение на чл. 4, 5, 6 и 7 от този договор спорът може да бъде отнесен за решаване пред:

а) арбитражен съд ад хок, който ще бъде съставен съгласно Арбитражните правила на Комисията на Организацията на обединените нации по международно търговско право (UNCITRAL); или

б) Международния център за разрешаване на инвестиционни спорове (ICSID), създаден по силата на Конвенцията за уреждане на инвестиционни спорове между държави и граждани на други държави, подписана във Вашингтон на 18 март 1965 г., в случай че и двете договарящи страни са страни по тази конвенция.

4. Арбитражният съд взема решението си въз основа на националното законодателство на договарящата страна, на чиято територия е извършена инвестицията, въз основа на разпоредбите на този договор, както и на общоприетите принципи и норми на международното право.

5. Решението на арбитражния съд е окончателно и задължително за двете страни по спора и се привежда в изпълнение съгласно вътрешното право на засегнатата договаряща страна.

Член 10

Консултации

Всяка договаряща страна може да поиска от другата договаряща страна да сложи началото на консултации по всички въпроси, свързани с тълкуването и прилагането на този договор. Мястото и времето за провеждане на такива консултации се договарят по дипломатически път.

Член 11

Приложение

Този договор се прилага за всички инвестиции, извършени на територията на всяка от договарящите страни в съответствие с нейното законодателство от инвеститори на другата договаряща страна. Този договор обаче не се прилага по отношение на инвестиционен спор, възникнал преди влизането му в сила.

Член 12

Влизане в сила, продължителност и прекратяване на договора

1. Този договор влиза в сила на тридесетия ден след датата на получаване на втората от нотите, с които договарящите страни взаимно се уведомяват, че са изпълнени техните конституционни изисквания за влизането в сила на този договор.

2. Този договор остава в сила за период от пет години. След това неговата валидност ще се продължава автоматично за всеки следващ период от две години до момента, в който някоя от договарящите страни уведоми писмено другата договаряща страна за своето решение да прекрати договора. Такова писмено уведомление следва да бъде направено по дипломатически път поне дванадесет месеца преди изтичането на удължения период.

3. По отношение на инвестициите, извършени преди датата, на която уведомлението за прекратяване на този договор влезе в сила, разпоредбите на чл. 1 до 11 ще останат в сила за понататъшен период от пет години от датата на уведомлението, посочено в ал. 2 на този член.

В уверение на което долуподписаните, надлежно упълномощени за това от техните правителства, подписаха този договор.

Съставен в два екземпляра в София на 12 април 2002 г. на български, арабски и английски език, като всички текстове имат еднаква сила. В случай на различия при тълкуването на този договор меродавен е текстът на английски език.

За правителството на Република България:	За правителството на Република Йемен:
Николай Василев, заместник министър-председател и министър на икономиката	Абдул Насър Али Ал Мунибари, министър на здравеопазването и населението